

Міністерство Освіти і Досліджень Республіки Молдова

Національне Агентство з Курикулуму та Оцінювання

Українська мова і література

Програма національного іспиту
на ступінь бакалавра

Кишинів, 2021

Aprobată la ședința Comisiei Naționale de Examene,
Proces verbal nr.1 din 04 noiembrie 2021,
Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr.1499 din 04 noiembrie 2021

Autori:

- **Cojuhari Ecaterina**, doctor în pedagogie, conferențiar cercetător în limbi slave (limba ucraineană, limba rusă);
- **Curici Elena**, grad didactic I, Liceul Teoretic „Constantin Popovici”, Nihoreni, Rîșcani;
- **Cutcovețica Nadejda**, grad didactic I, Liceul Teoretic „Mihailo Koțubinski”, mun. Chișinău;
- **Prodaniuc Nadejda**, grad didactic II, Liceul Teoretic, Tețcani, Briceni.

Екзаменаційну програму з української мови та літератури було обговорено та схвалено профільними кафедрами/департаментами вищих навчальних закладів, методичними комісіями місцевих органів, спеціалізованих в галузі освіти, та фахівцями (експертами) у відповідній галузі

Структура програми

1. Вступ.
2. Специфічні компетенції дисципліни, що підлягають оцінюванню в рамках національного іспиту на ступінь бакалавра.
3. Одиниці компетенцій, одиниці змісту, результати навчання, що підлягають оцінюванню в рамках національного іспиту на ступінь бакалавра.
4. Приклади тестових завдань.
5. Зразки тестів. Зразки схем оцінювання / шкал корекції (шкали корекції відповідають зразкам тесту).

Національний іспит на ступінь бакалавра з української мови і літератури має статус обов'язкової дисципліни для випускників гуманітарного профілю і дисципліни за вибором для випускників реального профілю.

На складання іспиту відводиться 180 хвилин.

1. Вступ

Програма національного іспиту на ступінь бакалавра з української мови і літератури розроблена на основі чинного Національного Курикулуму, затвердженого наказом МОКД за № 432/2017, чинного Національного Курикулуму з української мови і літератури для X – XII класів та Методичного гідру з упровадження курикулуму, затверджених наказом МОКД за № 906/2019, а також відповідно до Положення про національний іспит на ступінь бакалавра, затвердженого наказом за № 47/2018.

Програма є регламентним та нормативним документом, основна мета якого – забезпечення правильного та ефективного проведення іспиту.

Програма призначена для авторів тестів, учителів, учнів, керівників навчальних закладів, батьків та інших зацікавлених осіб.

2. Специфічні компетенції дисципліни, що підлягають оцінюванню в рамках національного іспиту на ступінь бакалавра

Учень здатний

1. Адаптувати дискурс до різноманітних комунікативних ситуацій в особистому, шкільному, суспільному житті через вербальну взаємодію, виявляти конструктивне ставлення та доброзичливість.

2. Інтерпретувати твори української літератури, демонструвати здатність критично мислити та прихильність до національних і загальнолюдських цінностей.

3. Створювати власні усні і писемні тексти різних типів на різноманітних інформаційних носіях, застосовувати норми сучасної української літературної мови (лексичні, граматичні, стилістичні) і демонструвати мовну впевненість, самостійність і оригінальність.

4. Усвідомлювати цінність власного лінгвістичного і читацького досвіду на ґрунті значущих для української літератури творів видатних авторів для особистісного розвитку протягом життя, акумулювати естетичні та етичні почуття.

5. Виразити власну лінгвістичну і культурну ідентичність в європейському і світовому контексті, виявляти емпатію та відкритість до лінгвістичного і культурного різноманіття.

3. Одиниці компетенцій, одиниці змісту, результати навчання, що підлягають перевірці

Одиниці компетенцій	Одиниці змісту	Результати навчання, що підлягають перевірці
<p>Учень здатний: X.1.1. Знати вимоги до усного і писемного монологічного мовлення – композиційна організованість і змістова завершеність – і дотримуватися їх. X.1.2. Удосконалювати власні усні і писемні тексти з огляду на особливості усного і писемного мовлення – добір мовних засобів, чітке підпорядкування стилю і типу мовлення, повний і ґрунтовний виклад думок. X.1.4. Володіти</p>	<p>Базові відомості з теорії мовлення Мова як суспільне явище. Роль рідної мови у становленні особистості.</p> <p>Базові відомості з теорії мови Лінгвістика, її розділи. Повторення вивченого в 5-9 класах.</p> <p>Базові відомості з теорії літератури Поняття про історико-літературний процес. Фольклор і література як чинники українського історико-літературного</p>	<p><i>Диференціює</i> різновиди мовлення, їх форми, функціонально-сміслові типи. <i>Аналізує</i> висловлювання, їх якості і сфери вживання. Сприймає, аналізує і складає діалоги різних типів. Добирає зі джерел і самостійно формулює аргументи на підтвердження морально-етичної, суспільно-політичної чи літературної теми / проблеми. Складає простий і складний план.</p> <p><i>Усвідомлює</i> сутність історико-літературного процесу, фольклору і літератури як його чинників.</p> <p><i>Визначає</i> фольклорні жанри, оперує</p>

<p>формами писемного мовлення: твір (опис, розповідь, роздум), план.</p>	<p>процесу. Фольклор: система фольклорних жанрів. Ліричні пісні. Пісні літературного походження.</p>	<p>відповідною термінологією. <i>Аналізує</i> ліричні пісні і пісні літературного походження.</p>
<p>Х.2.1. <i>Визначати</i> основні проблеми дискусії, використовувати всі необхідні мовні засоби.</p> <p>Х.2.3. <i>Брати активну участь</i> у дискусії, <i>усвідомлювати</i> її значення для пошуку істини.</p> <p>Х.2.4. <i>Дотримуватися</i> правил ведення дискусії.</p>	<p>Базові відомості з теорії мовлення Культура мовлення. Монолог. Діалог. Правила мовленнєвого етикету. Базові відомості з теорії мови Фонетика і орфоепія Основні фонетичні одиниці: звук, склад, такт (фонетичне слово). Наголос. Роль наголосу в розрізненні слів та їх форм. Закон милозвучності української мови. Орфоепічні норми сучасної української літературної мови. Базові відомості з теорії літератури Нова українська література. Періодизація. Художній твір як явище мистецтва слова. Реалізм в українській літературі.</p>	<p><i>Визначає</i> основні проблеми дискусії, користується необхідними мовними засобами для їх обговорення. <i>Застосовує</i> на практиці засвоєні правила культури мовлення і українського мовленнєвого етикету. <i>Транскрибує, здійснює фонетичний аналіз</i> слів. <i>Опирається</i> на засвоєні відомості з фонетики і дотримується орфоепічних норм сучасної української літературної мови. <i>Дотримується</i> у власному писемному мовленні закону милозвучності української мови. <i>Знає</i> періодизацію нової української літератури. <i>Сприймає</i> літературний твір як явище мистецтва слова. <i>Визначає</i> риси критичного реалізму в художніх творах найбільш яскравих представників цього літературного напрямку. <i>Аналізує</i> художній твір.</p>
<p>Х.3.1. Самостійно <i>добирати</i> тексти відповідної стильової приналежності, <i>заучувати</i> напам'ять і виразно <i>читати</i> вірші і уривки прозових творів.</p> <p>Х.3.2. <i>Ділити</i> текст на частини за змістом, визначаючи тему, мікротему, головну думку.</p>	<p>Базові відомості з теорії мовлення Текст – продукт мовленнєвої діяльності. Ознаки тексту. Тема, мікротема, головна думка тексту. Зачин, середня частина, кінцівка кожної мікротемі.</p> <p>Базові відомості з теорії мови Графіка та орфографія. Мова і писемність. Фонетичний і морфологічний принципи української орфографії. Типи орфограм.</p>	<p>(3.1.) Добирає уривки текстів, словосполучення, характерні для того чи іншого стилю. <i>Використовує</i> у власних висловлюваннях <i>вивчені</i> напам'ять вірші і уривки прозових творів.</p> <p>(3.2.) <i>Визначає</i> тему, мікротему, головну думку, складові частини тексту.</p> <p>Усвідомлено користується засвоєними правилами орфографії.</p>

<p>Х.3.4. <i>Усвідомлювати важливість пошуку додаткової інформації для розв'язання навчальних завдань і самостійної пізнавальної діяльності.</i></p>	<p>Написання слів разом, окремо і через дефіс. Орфографічний словник.</p> <p>Базові відомості з теорії літератури Українська література II половини XIX ст. Дійсність і художній вимисел. Епос як рід літератури. Оповідання, повість, роман як жанри епосу.</p> <p>Індивідуальне й типове як складові реалістичного характеру.</p> <p>Види конфлікту: соціально-побутовий, морально-побутовий.</p>	<p><i>Знає</i> особливості розвитку української літератури II половини XIX ст. <i>Розрізняє</i> дійсність і художній вимисел. <i>Відрізняє</i> епос від інших родів літератури, <i>знає</i> його особливості і жанрові різновиди: оповідання, новела, повість, роман. <i>Виявляє</i> індивідуальне і типове в зображенні реалістичного характеру. <i>Визначає і аналізує</i> види конфліктів: соціально-побутовий, морально-побутовий. <i>Вилучає</i> з прочитаного тексту потрібну інформацію для розв'язання навчальних завдань і самостійної пізнавальної діяльності. <i>Визначає</i> проблематику твору, <i>знаходить</i> у тексті важливі факти, <i>критично аналізує, порівнює, робить висновки і узагальнення.</i> <i>Опирається</i> на власний досвід у ході розв'язання проблем, порушених у тексті. <i>Складає</i> питання до тексту і <i>дає відповіді</i> на поставлені питання. <i>Аналізує</i> художні засоби художнього твору. <i>Аргументує</i> власну точку зору щодо проблематики, ідейної наповненості, характеристики героїв, авторської позиції прочитаного твору чи його уривку.</p>
<p>Х.4.3. <i>Дотримуватися норм українського словотвору.</i></p> <p>Х.4.4. <i>Редагувати тексти відповідно до стилю та установленної орфографії і пунктуації.</i></p>	<p>Базові відомості з теорії мови Морфеміка та словотвір. Морфеміка. Типи і правопис морфем. Будова слова. Словотвір. Основні способи словотвору в українській мові. Базові відомості з теорії літератури Лірика як рід літератури. Види лірики: філософська,</p>	<p><i>Знає</i> типи морфем, дотримується їх нормативного правопису. <i>Знає</i> основні способи словотвору в українській мові, дотримується словотвірних норм в усному і писемному мовленні.</p> <p><i>Визначає</i> види лірики: філософську, громадянську, інтимну, пейзажну.</p>

	<p>громадянська, інтимна, пейзажна. Композиція ліричного твору. Система тропів.</p>	<p><i>Аналізує</i> ліричні твори, їх композицію і систему тропів. <i>Аналізує, порівнює, характеризує</i> мовні одиниці різних рівнів.</p>
<p>X.4.1. <i>Знати:</i> лексичне значення слова, однозначність і багатозначність, основні типи переносних значень. X.4.2. <i>Використовувати</i> багатозначні слова, синоніми, антоніми, омоніми відповідно до висунутих завдань і стилю мовлення. X.5.1. <i>Брати участь у</i> бесіді, дискусії, <i>аргументувати</i> свою точку зору, логічно <i>формулювати</i> тезу. X.5.2. <i>Добувати</i> інформацію з різноманітних джерел. X.5.3. <i>Працювати з</i> текстами вивчених типів, стилів і жанрів мовлення. X.5.5. <i>Розуміти</i> навколишнє інформаційне середовище, самостійно <i>шукати, добирати</i> й критично <i>аналізувати</i> необхідну інформацію, <i>трансформувати</i> і <i>діяти</i> відповідно до цілей і прийнятої в суспільстві комунікаційної етики.</p>	<p>Базові відомості з теорії мови Лексикологія і фразеологія Однозначність та багатозначність слова. Засоби лексичного збагачення мови. Синоніми, типи і ряди синонімів. Антоніми. Омоніми. Пароніми.</p> <p>Фразеологія української мови. Образність та емоційність українських фразеологізмів.</p> <p>Базові відомості з теорії літератури Драма як рід літератури. Жанри драматичних творів: драма, комедія. Конфлікт. Засоби творення драматичного і комедійного образів.</p>	<p><i>Використовує</i> у власному мовленні слова відповідно до їх лексичного значення. <i>Розрізняє</i> слова в прямому і переносному значенні. <i>Розрізняє</i> основні типи переносних значень: метафора, метонімія, синекдоха. <i>Володіє</i> засобами лексичного збагачення мовлення. <i>Усвідомлює</i> сутність багатозначності слова і омонімії. <i>Розрізняє</i> багатозначні слова і омоніми, влучно <i>вживає</i> їх у власному мовленні. <i>Розрізняє</i> явища синонімії, антонімії і паронімії; лексичні і контекстуальні синоніми і доцільно <i>використовує</i> їх у власному мовленні. <i>Будує</i> синонімічні ряди. <i>Добирає</i> з синонімічного ряду найбільш влучні синоніми. <i>Використовує</i> синоніми і антоніми як засоби зв'язку речень у тексті. <i>Знаходить</i> фразеологізми в тексті, <i>пояснює</i> їх значення. <i>Добирає</i> до них синонімічні / антонімічні фразеологізми. Доречно <i>вживає</i> їх у мовленні.</p> <p><i>Знає</i> ознаки драми як роду літератури та її жанри. <i>Пояснює</i> сутність конфлікту, самостійно <i>формулює</i> та <i>аналізує</i> конфлікт, проблематику драми, комедії, <i>дає характеристику</i> персонажам п'єс. <i>Оцінює</i> прочитане, аргументовано і логічно <i>висловлює</i> власне розуміння і ставлення до літературного твору. Самостійно <i>складає</i> текст рекомендаційного характеру.</p>
Одиниці компетенцій	Одиниці змісту	Результати навчання, що підлягають перевірці
XI.1.1. <i>Знати:</i> роль і місце української мови серед інших мов.	Базові відомості з теорії мовлення Українська мова –	<i>Визначає</i> роль і місце української мови серед інших мов. <i>Розрізняє</i> і <i>визначає</i> різновиди

<p>XI.1.2. Скласти тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-роздуми.</p>	<p>національна мова українців. Місце української мови серед інших мов Республіки Молдова.</p> <p>Базові відомості з теорії мови Морфологія як розділ лінгвістики. Іменник. Поняття предметності. Граматичні категорії іменників: рід, число, відмінок. Відмінювання іменників. Відміни. Синтаксична роль іменників. Стилiстичні особливості вживання іменників Базові відомості з теорії літератури Українська література кінця XIX – поч. XX ст. Розвиток літературних традицій. Новела як епічний жанр. Соціально-побутова повість. Соціальний конфлікт.</p>	<p>тексту-розповіді: оповідання, повідомлення, звіт, інформацію, відповідь, оголошення. <i>Аналізує</i> структуру, особливості побудови оповідання, повідомлення, звіту, інформації, відповіді, оголошення. Складає тексти-розповіді. <i>Аналізує</i> в художньому тексті роль різних видів описів: пейзажних, портретних, описів інтер'єру, характеристики людини, предметів, явищ. <i>Складає</i> тексти-описи. <i>Складає різні види текстів-міркувань:</i> роздум-твердження і роздум-міркування на морально-етичну, суспільно-політичну і літературну теми. <i>Складає тексти-роздуми</i> за поданими тезою і висновком, самостійно <i>добирає</i> відповідні докази. <i>Доцільно використовує мовні засоби.</i> <i>Визначає</i> мікротеми з ланцюжковим та паралельним зв'язком.</p> <p>Стилiстично доцільно і нормативно правильно <i>вживає</i> у власному мовленні іменники різних лексико-семантичних груп у відповідних відмінкових і числових формах: форми однини на позначення множини, форми кличного відмінка. Свідомо <i>замінює</i> діалектні форми літературними.</p> <p><i>Усвідомлює</i> закономірності розвитку літературних традицій кінця XIX – поч. XX ст. <i>Визначає</i> жанрові особливості новели та соціально-побутової повісті, <i>аналізує</i> їх.</p> <p><i>Характеризує</i> сутність і <i>аналізує</i> причини соціального / соціально-побутового конфлікту.</p>
<p>XI.2.1. Аналізувати художній текст, визначати і коментувати тему,</p>	<p>Базові відомості з теорії мовлення Текст. Морфологічні засоби творення тексту</p>	<p><i>Аналізує</i> художній текст, <i>визначає</i> і <i>коментує</i> тему, ідею, сюжет, систему образів. Аргументовано і логічно <i>висловлює</i></p>

<p>ідею, сюжет, систему образів.</p> <p>XI.2.2. Висловлювати власну думку щодо проблеми літературного твору.</p> <p>XI.2.3. Формулювати (усно і письмово) власні оцінні судження і <i>вміти</i> їх захищати.</p>	<p>(дієслівні форми, форми іменників, прислівники, службові слова тощо).</p> <p>Базові відомості з теорії мови</p> <p>Прикметник. Лексико-граматичні розряди прикметників. Ступені порівняння. Утворення і правопис прикметників. Синтаксична роль прикметників. Стилiстичні особливості вживання прикметників.</p> <p>Числівник. Особливості відмінювання і правопис. Стилiстичні особливості вживання числівників.</p> <p>Займенник. Розряди займенників. Їх співвідносність з іменними частинами мови. Вживання займенників. Стилiстичні особливості вживання займенників.</p> <p>Базові відомості з теорії літератури</p> <p>Нові тенденції в українській літературі кінця XIX – початку XX століття.</p> <p>Фольклорні джерела художнього твору. Народна міфологія. Імпресіонізм в українській літературі.</p>	<p>власну точку зору щодо проблеми літературного твору.</p> <p><i>Уміє захищати власні оцінні судження.</i></p> <p>Доцільно <i>вживає</i> різні засоби творення тексту, зв'язку його частин: займенникова заміна, видо-часові форми дієслів-присудків, повторна номінація, прислівники, службові слова тощо.</p> <p><i>Визначає</i> лексико-граматичні розряди прикметників.</p> <p>З огляду на інтерферуючий вплив місцевого діалекту, <i>дотримується</i> літературних норм відмінювання і наголошування, творення ступенів порівняння прикметників.</p> <p><i>Використовує</i> в мовленні синонімічні форми ступенів порівняння прикметників.</p> <p><i>Пояснює</i> стилістичну роль коротких, нестягнених повних прикметників в усному і писемному мовленні.</p> <p>Зважаючи на стилістичні особливості, правильно <i>вживає</i>: відмінкові форми числівників, паралельні відмінкові закінчення кількісних числівників; сполучення числівників з іменниками в називному і непрямих відмінках.</p> <p><i>Визначає</i>: групи займенників за значенням.</p> <p><i>Правильно вживає</i> займенники, замінюючи діалектні форми літературними.</p> <p><i>Запобігає</i> двозначності висловлювання при вживанні займенників.</p> <p><i>Усвідомлює</i> нові тенденції в українській літературі кінця XIX – початку XX століття.</p> <p><i>Знаходить і коментує</i> фольклорні джерела в художньому тексті.</p> <p><i>Має уявлення</i> про народну міфологію.</p> <p><i>Визначає</i> риси імпресіонізму зазначеного періоду, аналізує художні твори.</p> <p><i>Перевіряє</i> і критично <i>оцінює</i> власні навчальні досягнення.</p>
<p>XI.3.1. Володіти</p>	<p>Базові відомості з</p>	<p>Доцільно <i>користується</i></p>

<p>навичками ознайомлювального й вивчального читання.</p> <p>XI.3.2. <i>Знати</i> основні принципи жанрової системи літератури і <i>визначати</i> основні жанрові особливості художніх творів.</p> <p>XI.3.3. <i>Визначати</i> в тексті художні засоби, <i>пояснювати</i> їхню роль.</p> <p>XI.3.4. <i>Знати</i> і <i>вміти</i> самостійно аналізувати твори різних жанрів.</p>	<p>теорії мовлення Синтаксичні засоби творення тексту (порядок слів, звертання). Базові відомості з теорії мови Дієслово. Вид і час дієслова. Дієвідмінювання. Дієприкметник та дієприслівник як дієслівні форми, їх творення й особливості вживання. Стилістичні особливості вживання дієслів. Базові відомості з теорії літератури «Червоного ренесансу» 1920-х років. Оновлення епічних, ліричних, драматичних жанрів. Нова комедія. Осмислення революції як трагедії народу. Роман у новелах. Новела: конфлікт і сюжет.</p>	<p>синтаксичними засобами творення тексту (порядок слів, звертання, вставні конструкції). Доцільно, стилістично виправдано і граматично правильно <i>утворює</i> і <i>вживає</i> дієслівні форми. <i>Уникає</i> використання діалектизмів. <i>Добирає</i> синонімічні дієслова до дієслівних сполучень і навпаки. Відповідно до стилістичної установки <i>вживає</i> одні способові і часові форми та інфінітив замість інших, паралельні форми майбутнього часу. Правильно <i>утворює</i> і <i>вживає</i> дієприкметники і дієприслівники.</p> <p><i>Розуміє</i> характерні особливості літератури «Розстріляного відродження», чи «Червоного ренесансу» (оновлення епічних, ліричних, драматичних жанрів; нова комедія; осмислення революції як трагедії народу) і творчість її найбільш яскравих представників. <i>Визначає</i> основні жанрові особливості художніх творів, у тому числі роману в новелах. <i>Знаходить</i> у тексті художні засоби (тропи), <i>пояснює</i> їхню роль. <i>Аналізує</i> твори різних жанрів, у т. ч. роману в новелах.</p>
<p>XI.4.2. Правильно <i>вживати</i> частини мови відповідно до норм літературної вимови.</p> <p>XI.4.3. Доцільно, стилістично виправдано і граматично правильно <i>використовувати</i> частини мови у власному мовленні.</p>	<p>Базові відомості з теорії мовлення Тексти комбінованого типу: структурні елементи. Базові відомості з теорії мови Прислівник. Поняття про прислівник. Групи (розряди) за значенням. Будова, творення та особливості вживання прислівників. Стилістичні особливості вживання прислівників. Базові відомості з теорії літератури «Розстріляне відродження» 1930-х років. Доля митців «Червоного ренесансу». Подолання</p>	<p><i>Аналізує</i> і <i>будує</i> тексти комбінованого типу.</p> <p><i>Розрізняє</i> розряди прислівників, <i>визначає</i> спосіб творення, <i>дотримується</i> правил наголошування та правопису. <i>Правильно вживає</i> прислівники, враховуючи їх зображально-виражальні можливості і стилістичні особливості.</p> <p><i>Виявляє</i> розуміння літератури доби «Червоного ренесансу», творчості митців названого періоду. <i>Аналізує</i> творчість поетів-неокласиків.</p>

	вимог соціалістичного реалізму. Поети-неокласики. Сонет, його форми.	<i>Визначає</i> особливості сонету, самостійно здійснює аналіз його форм.
<p>XI.4.1. <i>Знати і розуміти</i> лексичні, граматичні, стилістичні особливості самостійних та службових частин мови.</p> <p>XI.5.1. <i>Зіставляти</i> твори різних культур і епох, <i>виявляти</i> спільне й відмінне в уявленнях про добро і зло, прекрасне і потворне, свободу і рабство.</p> <p>XI.5.3. <i>Усвідомлювати</i> основні принципи загальнолюдської системи морально-етичних цінностей.</p> <p>XI.5.4. <i>Сприймати</i> літературу як засіб розвитку власної духовності.</p>	<p>Базові відомості з теорії мовлення Стилістичні особливості вживання службових частин мови. Базові відомості з теорії мови Службові частини мови. Прийменник. Особливості вживання. Перехід слів у прийменники. Сполучник. Особливості вживання. Перехід слів у сполучники. Сполучники і сполучні слова у реченні. Частки. Функції часток. Особливості вживання службових слів в усному й писемному мовленні. Базові відомості з теорії літератури Українська література 1940-х років. Доля народу. Філософсько-громадянська лірика. Поема. Роль символів. Художньо-документальний нарис.</p>	<p><i>Правильно вживає</i> прийменники, сполучники, модальні, заперечні та ін. частки, замінює їх синонімічними з метою увиразнення мовлення.</p> <p><i>Визначає</i> риси української літератури 1940-х років, особливості зображення долі народу. <i>Розрізняє</i> види і жанри філософсько-громадянської лірики, <i>аналізує</i> поему, <i>дає характеристику</i> ліричного героя, <i>визначає</i> роль символів. <i>Аналізує</i> художньо-документальний нарис і <i>встановлює зв'язок</i> з відповідним періодом розвитку літератури.</p>
Одиниці компетенцій	Одиниці змісту	Результати навчання, що підлягають перевірці
<p>XII 4.4. <i>Знати</i> основні поняття стилістики та її засобів, ознаки й особливості стилів української мови, їх жанрову різноманітність.</p> <p>XII.1.1. <i>Знати</i> ознаки і особливості побудови</p>	<p>Базові відомості з теорії мовлення Основи стилістики і культури мовлення. Стилістика як наука. Система стилів. Текст як одиниця спілкування. Ознаки тексту. Тема. Мікротема. Головна думка.</p>	<p><i>Знаходить, аналізує, порівнює і складає</i> тексти різних стилів і типів в усній і писемній формах. <i>Використовує</i> стилістичні засоби української мови. <i>Знаходить, аналізує і використовує</i> у власному мовленні різноманітні стилістичні засоби. <i>Використовує</i> матеріали критичних статей, рецензій на художні твори у</p>

<p>текстів різних функціонально-сміслових типів.</p> <p>ХІІ.1.2. <i>Будувати</i> тексти різних типів і стилів.</p> <p>ХІІ.1.3. <i>Опрацьовувати</i> критичні статті, рецензії на художні твори; <i>складати</i> тези, конспекти критичних матеріалів, <i>використовувати</i> їх у власних відгуках, доповідях, рефератах.</p> <p>ХІІ.4.1. <i>Розуміти</i> принципи побудови і особливості словосполучень та різних типів речень.</p>	<p>Базові відомості з теорії мови Синтаксис як розділ лінгвістики. Основні одиниці синтаксису. Словосполучення і речення. Словосполучення. Типи синтаксичного зв'язку у словосполученні. Речення. Види простих речень. Головні і другорядні члени речення. Односкладні речення. Неповні речення.</p> <p>Базові відомості з теорії літератури Українська література другої половини ХХ ст. Фольклорні традиції і сучасність. Фольклорна символіка. Підтекст. Кіноповість. Особливості композиції.</p>	<p>власних відгуках. <i>Дотримується</i> правил мовленнєвого етикету, висловлює і відстоює власну думку. <i>Знаходить, будує і розрізняє</i> словосполучення за значенням і особливостями побудови, <i>доцільно</i> вживає у різних стилях мовлення синонімічні словосполучення. <i>Доцільно вживає</i> синтаксичні (вільні) та стійкі (фразеологічні) словосполучення. <i>Розрізняє, аналізує і складає</i> вивчені види простих речень, <i>визначає</i> в них граматичну основу, члени речення. <i>Доцільно вживає</i> двоскладні, односкладні і неповні речення в різних стилях. <i>Користується</i> різними способами вираження підмета, присудка і другорядних членів у залежності від стилістичної установки. <i>Пояснює</i> роль фольклорних традицій в сучасній українській літературі. <i>Тлумачить</i> фольклорні символи, підтекст художнього твору. <i>Визначає</i> жанрові та композиційні особливості кіноповісті.</p>
<p>ХІІ.2.1. <i>Практично використовувати</i> стилістичні засоби української мови.</p> <p>ХІІ.2.2. <i>Брати участь</i> у дискусії, диспуті, <i>дотримуватися</i> правил мовленнєвого етикету.</p>	<p>Базові відомості з теорії мовлення Розмовний стиль. Функції і сфера використання. Культура усного мовлення. Науковий стиль. Функції і сфера використання</p> <p>Базові відомості з теорії мови Просте ускладнене речення. Однорідні члени речення. Однорідні й неоднорідні означення. Узагальнюючі слова у реченнях з однорідними членами. Відокремлені другорядні члени речення. Пунктуація в ускладненому реченні.</p> <p>Базові відомості з</p>	<p><i>Визначає</i> ознаки, функції і сфери використання розмовного та наукового стилів. <i>Дотримується</i> культури усного і писемного мовлення. <i>Поширює</i> речення однорідними членами. <i>Розрізняє</i> однорідні і неоднорідні означення. <i>Уживає</i> узагальнюючі слова при однорідних членах речення, <i>дотримується</i> правил уживання розділових знаків при однорідних членах та узагальнюючих словах. <i>Доцільно вживає</i> відокремлені другорядні члени речення, звертання, вставні слова, словосполучення, речення і <i>правильно виокремлює</i> їх на письмі.</p> <p><i>Характеризує</i> особливості розвитку та ідейно-стильове розмаїття української літератури доби Відродження 1960-х рр.</p>

<p>ХІІ.2.4. Доводити власну думку, правильно добирати епізоди, переконливі деталі для характеристики персонажа, створення образу, картини.</p>	<p>теорії літератури Відродження української літератури у 1960-х роках. Митці – «діти війни». Ідейно-стильове розмаїття. Роль трудової людини. Митець і суспільство. Рідна мова у становленні особистості. Моральні цінності. Бюрократизм і бездуховність. Філософські мотиви в громадянській, інтимній, пейзажній ліриці, у сатирі. Сонет. Балада. Метафора. Символ.</p>	<p>Опираючись на самостійно дібрані епізоди та переконливі деталі, визначає проблеми, порушені в творі, висловлює власну точку зору на такі проблеми, як: роль трудової людини; митець і суспільство; рідна мова у становленні особистості; моральні і матеріальні цінності; бюрократизм і бездуховність. Визначає жанри лірики. Аналізує філософську, громадянську, інтимну, пейзажну лірику. Виконує ідейно-художній аналіз поетичних творів. Характеризує образну систему персонажів твору.</p>
<p>ХІІ.3.2. Висловлювати адекватні почуття і враження від прочитаного.</p> <p>ХІІ.3.3. Усно і письмово полемізувати на літературні теми; сприймати різні точки зору на літературні події, характери, типи.</p>	<p>Базові відомості з теорії мовлення Офіційно-діловий стиль. Функції і сфери вживання. Публіцистичний стиль. Функції і сфери вживання. Ознаки публіцистичного стилю.</p> <p>Базові відомості з теорії мови Складне речення. Складносурядне речення. Пунктуація в складносурядному реченні. Складнопідрядне речення. Основні типи складнопідрядних речень. Пунктуація в складнопідрядному реченні. Базові відомості з теорії літератури Проблематика епічних творів «шістдесятників»: «екологія душі», історична пам'ять, моральні цінності. Роман. Роман у віршах. Новела.</p>	<p>Визначає функції, сфери вживання, ознаки текстів офіційно-ділового стилю. Розрізняє види документів. Дотримується культури ділового мовлення, вимог до оформлення документів. Аналізує, редагує та складає ділові папери: автобіографію, заяву, оголошення, розписку. Використовує відповідні лексичні та синтаксичні засоби, кліше. Знаходить, аналізує, складає тексти в публіцистичному стилі: замітку, інтерв'ю, репортаж. Знаходить, аналізує, будує, трансформує, редагує, правильно вживає різні типи складних речень, розділові знаки в них.</p> <p>Визначає жанр, аналізує проблематику епічних творів «шістдесятників», характеризує індивідуальний стиль автора. Диференціює засоби художнього вираження, пояснює роль художніх засобів у творах. Аналізує життєві ситуації, людські вчинки у вивчених творах.</p>
<p>ХІІ.3.1. Емоційно сприймати,</p>	<p>Базові відомості з теорії мовлення</p>	<p>Визначає функції і сфери вживання текстів художнього стилю, його</p>

<p><i>аналізувати, переказувати</i> тексти художньої літератури, складати висловлювання у художньому стилі.</p> <p>ХП.4.2. <i>Створювати</i> власні усні і писемні тексти різних типів на різноманітних інформаційних носіях.</p> <p>ХП.4.3. <i>Застосовувати</i> норми сучасної української літературної мови і <i>демонструвати</i> мовну впевненість, самостійність і оригінальність.</p>	<p>Художній стиль. Функції і сфери вживання.</p> <p>Базові відомості з теорії мови Безсполучникове складне речення. Пунктуація в безсполучниковому складному реченні.</p> <p>Базові відомості з теорії літератури. Драматургія 1960-х років. Психологізм драматургії. Пошуки нового героя.</p>	<p>ознаки, жанрову різноманітність, пояснює зв'язок з іншими стилями.</p> <p><i>Знаходить, аналізує, будує, трансформує, редагує, правильно вживає</i> безсполучникові складні речення, <i>добирає</i> до них синонімічні сполучникові конструкції і навпаки.</p> <p><i>Вживає</i> розділові знаки згідно з правилами української пунктуації. <i>Виконує</i> синтаксичний розбір складних речень.</p> <p><i>Аналізує</i> драматичні твори митців 1960-х років з огляду на особливості розвитку і характерні риси драматургії цього періоду.</p>
<p>ХП.5.1. Практично <i>засвоювати</i> морально-етичні й психологічні принципи спілкування і співпраці.</p> <p>ХП.5.2. <i>Висловлювати</i> міркування й пропозиції щодо гармонізації спілкування.</p> <p>ХП.5.3. <i>Виявляти</i> в текстах та <i>обґрунтовувати</i> особистісні й загальнолюдські цінності.</p>	<p>Базові відомості з теорії мови Способи передачі чужої мови. Цитата і цитування. Пунктуація при прямій мові та цитуванні.</p> <p>Базові відомості з теорії літератури Сучасна українська література. Сучасне літературне покоління: теми, проблеми, образи.</p>	<p><i>Виражає</i> власне ставлення до різноманітних морально-етичних та соціальних проблем: вибору людини у вирішальній ситуації, потреби навчання впродовж життя, формування себе як багатогранної особистості тощо.</p> <p><i>Аргументовано відстоює</i> загальнолюдські й особистісні цінності.</p> <p><i>Володіє</i> способами передачі чужого мовлення; <i>трансформує</i> речення з прямою мовою в складнопідрядне і навпаки.</p> <p><i>Добирає</i> цитати і доцільно їх <i>вживає</i> у власних письмових текстах.</p> <p><i>Дотримується</i> правил вживання розділових знаків при прямій мові та цитуванні.</p> <p><i>Визначає</i> теми, проблематику, образи сучасної української літератури.</p> <p><i>Аналізує</i> літературні тексти, <i>висловлює</i> власні судження щодо проблематики, багатства виражальних засобів, своє ставлення до зображеного в художньому творі.</p>

Твори, які виносяться на Національне тестування на ступінь бакалавра

Ліричні пісні	«Лугом іду, коня веду», «Летіла зозуля через мою хату», «Із-за гори кам'яної», «Ой у полі три криниченьки», «Розпрягайте, хлопці, коні», «Гаю, гаю, зелен розмаю».
Пісні літературного походження, що стали народними	М. Петренко «Дивлюсь я на небо». Л. Глібов «Стоїть гора високая». С. Руданський «Повій, вітре, на Україну». М. Старицький «Виклик» («Ніч яка місячна»).
Т. Шевченко	«Сон», «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм», «Доля», «Ми вкупочці колись росли..».
Твори Т. Шевченка, що стали піснями.	«Реве та стогне Дніпр широкий», «Думи мої», «Така її доля», «Заповіт».
М. Вовчок	«Інститутка».
І. С. Нечуй-Левицький	«Кайдашева сім'я».
І. Франко	Збірка «Зів'яле листя»: «Чого являєшся мені...», «Червона калино, чого в лузі гнешся...», «Тричі мені з'являлася любов». «Мойсей». «Украдене щастя».
Леся Українка	«Contra spem spero!», «Слово, чому ти не твердая криця...?», «Стояла я і слухала весну...», «І все-таки до тебе думка лине». «Лісова пісня».
І. Карпенко-Карий	«Хазяїн».
В. Стефаник	«Камінний хрест».
О. Кобилянська	«Земля».
М. Коцюбинський	«Тіні забутих предків». «Intermezzo».
О. Олесь	«Чари ночі», «Гроза пройшла», «О слово рідне!», «Задзвеніли струни у душі моїй».
М. Вороний	«Євшан-зілля».
Є. Плужник	«Вчись у природи творчого спокою...», «Ніч... а човен – як срібний птах!..».
М. Куліш	«Мина Мазайло».
Ю. Яновський	«Вершники». Новели «Дитинство», «Шаланда в морі».
П. Тичина	«Арфами, арфами», «Ви знаєте, як липа шелестить». «Дощ».
М. Рильський	«Яблука допіли», «У теплі дні збирання винограду», «Мова».
В. Сосюра	«Так ніхто не кохав», «Васильки».

	М. Драй-Хмара	«Лебеді».
	Пісні літературного походження	А. Малишко «Пісня про рушник». Д. Павличко «Два кольори». В. Симоненко «Лебеді материнства».
	О. Довженко	«Зачарована Десна».
	О. Гончар	«Собор».
	Д. Павличко	«Ти зрікся мови рідної», «О рідне слово, хто без тебе я?».
	Г. Тютюнник	«Три зозулі з поклоном».
	Б. Олійник	«Пісня про матір».
	Л. Костенко	«Світлий сонет», «Страшні слова, коли вони мовчать», «Життя іде і все без коректур». «Маруся Чурай».
	В. Симоненко	«Моя мова», «Я чую у ночі осінні».
	І. Драч	«Балада про соняшник», «Крила».
	В. Стус	«Як добре те, що смерті не боюсь я», «Наснилося, з розлуки наверзлося».
	О. Коломієць	«Дикий Ангел».
	Ю. Андрухович	«Астролог».

4. Приклади тестових завдань

Приклади завдань дібрані для ознайомлення кандидатів, які братимуть участь в національному іспиті на ступінь бакалавра, викладачів, авторів тестів зі структурою та типологією завдань. Представлені в Програмі варіанти не вичерпують усього спектру можливих екзаменаційних завдань, які можуть бути запропоновані на іспиті для випускників гуманітарного і реального профілів.¹

1. Спираючись на прочитаний текст, дайте розгорнуту відповідь на кожне з питань одним реченням:

А. Як відбувалось поетичне сходження Лесі Українки до світових мистецьких висот?

Б. Що увійшло в українську літературу з творчістю Лесі Українки?

В. Чим захоплюють читача твори Лесі Українки?

2. Спираючись на текст, продовжте відповідь одним реченням.

А. Пісня _____

Б. Є давня легенда _____

В. Українські традиції _____

3. Складіть і запишіть простий / складний план тексту з 4-х пунктів.

4. Визначте стиль прочитаного тексту. Обведіть кружечком літеру, що позначає правильну відповідь.

А. Художній.

Б. Публіцистичний.

В. Науковий.

Г. Офіційно-діловий.

5. Визначте і підкресліть характерні для художнього стилю слова та сполуки слів.

Заява; безкрая широчінь неба; згідно з постановою Уряду; усмішка, як сонячний зайчик; я весь твій; зробити нашвидкуруч; наче човен, побитий вітром; подвійне громадянство; автобіографія; інтерв'ю; тихий плескіт Дністрової хвилі; задача з геометрії; газетна стаття; понад дзеркалом тихих ставків.

6. З-поміж поданих нижче слів та словосполучень визначте характерні для публіцистичного стилю. Підкресліть їх.

Досягнення виноградарів, актуальне питання, невтомні працівники, громадянин Республіки Молдова, обіймати посаду, величний Дністер, порядок денний, людські долі, майбутнє країни.

7. Підкресліть жанри наукового стилю.

Репортаж, доповідь, інтерв'ю, рецензія, анотація, заява, реферат, конспект, автобіографія.

8. Запишіть словосполучення, замінивши виділені слова синонімами з тексту / замінивши виділені слова самостійно дібраними синонімами:

а) у самовідданій **роботі** – _____;

б) сміливі **подорожі** – _____;

в) **вступати** в світ героїв – _____;

г) **самобутня** наповненість – _____;

г) **тлумачила** по-своєму – _____.

¹ Завдання, призначені для гуманітарного профілю, позначені зірочкою (*).

Завдання, призначені для реального профілю, позначені двома зірочками (**).

Завдання, призначені для обох профілів, не мають позначок.

9. **Запишіть словосполучення, замінивши виділені слова антонімами з тексту / замінивши виділені слова самостійно дібраними антонімами:**
- а) **нащадки** пов'язували – _____;
- б) **чорні** думки – _____;
- в) **передбачлива** позиція – _____;
- г) **звужувати** русла – _____;
- г) зверталися до **злих** духів – _____.
10. **Визначте правильний варіант написання кожного виділеного слова з тексту. Обведіть літеру, що позначає правильну відповідь.**
11. **Запишіть слова, знявши ризку.**
Над/вечір, до/пізна, по/перше, до/смаку, по/козацькому, в/четверо, на/перекір.
12. **Від поданих іменників утворіть і запишіть прикметники:**
Кишинів – _____. Козак – _____.
Запоріжжя – _____. Учень – _____.
13. **У якому значенні – прямому чи переносному – вжито слово подаруй у словосполученні подаруй любов? Складіть і запишіть два речення зі словом подаруй у прямому і переносному значенні.**
14. **Розкрийте значення слів богатир і багатир, склавши з кожним із них речення.**
15. **Визначте, які фразеологічні звороти є синонімічними. Поєднайте їх стрілочками.**
Як корова язиком злизала.   Бути на коні.
Бити в литаври.   Хоч око виколи.
Як у погребі під діжкою.   Як вітром здуло.
16. **Визначте, які фразеологічні звороти є антонімічними. Поєднайте їх стрілочками.**
Як кішка з собакою.   Аби день до вечора.
Не покладати рук.   Як кіт наплакав.
Хоч греблю гати.   Водною не розлити.

17. **У якому рядку фразеологізми мають значення заважати? Обведіть кружечком літеру, що позначає правильну відповідь.**

- А. Перетирати язиком.
Б. Кусати собі лікті.
В. Плутатися під ногами.

18. **Неправильно визначено значення фразеологічного звороту в рядку:**

- а) *темний ліс* – щось незрозуміле, невідоме;
б) *жити одним днем* – не думати про майбутнє;
в) *друге дихання* – прилив нових сил;
г) *не чути землі під собою* – йти дуже повільно.

Обведіть кружечком літеру, що позначає правильну відповідь.

19. **Подані іменники вжуйте у формі кличного відмінка. Запишіть.**

- Молдова – _____.
Зірка – _____.
Юлія – _____.
Брат – _____.
Андрій – _____.

20. Відновіть текст вірша, вставивши на місці крапок пропущені літери.

21. Позначте рядок, у якому чергування і – й, у – в відповідає закону милозвучності:

- а) піднятись вгору, вірю у тебе;
- б) дощ іде, дні й ночі;
- в) батьки і діти, в будень й свято;
- г) у нього в очах, сказав усе.

22. Позначте рядок, у якому в усіх словосполученнях слід ужити прийменник зі.

- А. Працював (з, зі, із) друзями, стрибнути (з, зі, із) моста, відчинятися (з, зі, із) скрипом.
- Б. (З, зі, із) зброєю в руках, розпочати (з, зі, із) гри, написав (з, зі, із) помилками.
- В. Іти (з, зі, із) мною, прибрати (з, зі, із) столу, прибути (з, зі, із) Львова.
- Г. (З, зі, із) шкури вилазити, вийшов (з, зі, із) крамниці, виготовити (з, зі, із) льону.

23. Позначте рядок, у якому виділене слово не є сполучником і його слід писати окремо:

- А. Чисте полуденне небо, і тихо-тихо, немов/би все заснуло.
- Б. Ніч колихала так ласкаво, про/те не спалося мені.
- В. Що/б улітку не вродило, те зимою не завадить.
- Г. Друзів люблю, за/те чванливих не терплю.

24. Укажіть рядок, де всі сполучення слів – словосполучення:

- а) малювати олівцями, захоплююся красою, брат і сестра, добре відомий;
- б) прозора хвиля, запропонувати співпрацю, влучно підмітити, учнівський квиток;
- в) дитина слухає, двічі повторений, добре слово, розуміти сказане;
- г) улюблене заняття, рожеві троянди, попри негаразди, він допоміг.

25. Словосполучення відповідають літературній нормі в рядку:

- А. Счот у банку, зважаючи на викладене, набирати чинності.
- Б. На протязі дня, галузева програма, подати довідку.
- В. Порядок денний, трапляються недоліки, з глазу на глаз.
- Г. Поза сумнівом, все гаразд, триматися осторонь.

26. Граматичних / стилістичних помилок припущено в реченнях:

- А. У прощавшогося юнака був розгубившийся вигляд.
- Б. Трохи підрісши, він почав розпитувати про важку долю батька.
- В. Милуючись схилами з виноградниками з вікна вагона, у мене виникали спогади дитинства.
- Г. Читаю п'єсу, вникаючи в ремарки.

27. Перебудуйте речення з прямою мовою на речення з непрямою мовою.

28. Відредагуйте речення, запишіть їх.

1. Ліцеїсти вже повернулися зі школи, навчаючись у другу зміну.
2. Урок на платформі Google Meet розпочнеться в десять годин.

29. Доповніть подані частини так, щоб утворилися складні речення відповідного типу.

А. Складносурядне.

В українській літературі є неперевершені митці слова _____

Б. Складнопідрядне з підрядною обставинною причини.

Захоплююся творами Михайла Коцюбинського _____

30. Вставте пропущені розділові знаки.

Чумацький віз тихо рипить піді мною а в синім небі Чумацький Шлях показує дорогу. Дивлюсь я на моє небо і повертаю з возом і косарями праворуч і ліворуч і зоряний всесвіт повертає разом з нами і я непомітно лину в сон, щасливий. Прокидаюсь на березі Десни під

дубом. Сонце високо, косарі далеко, коси дзвенять коні пасуться. Пахне в'ялою травою, квітами. А на Десні краса! Лози, висип, кручі ліс все блищить і сяє на сонці. Стрибаю з кручі в пісок до Десни, миюся п'ю воду. Вода ласкава, солодка. П'ю ще раз убрівши по коліна і витягнувши шию як лошак, потім стрибаю на кручу і гайда по сінокосу. І вже я не ходжу, а тільки літаю ледве торкаючись лугу.

(За О. Довженком)

31. **Визначте тропи, взяті в прочитаному уривку. З'єднайте їх стрілочкою.***

А. Заколишуть мене рідні звуки.	епітет
Б. Наче скибочка отчого краю	порівняння
В. Світло-лагідні літа та зими	уособлення
Г. Пісні, що випещують в душах весну	метафора

32. **Доберіть із тексту і запишіть епітети до слів:***

- а) край _____;
- б) дума _____;
- в) столиця _____.

33. **Обведіть кружечком літери, що позначають правильну відповідь.***

I. 1. Назва твору Ю. Яновського, з якого взято уривок:

- А. «Прапорonoсці».
- Б. «Вершники».
- В. «Гайдамаки».

2. Твір за жанром:

- А. Соціально-побутова поема.
- Б. Новелістичний роман.
- В. Соціально-психологічний роман у віршах.

3. **Визначте, які проблеми порушені у творі:**

- А. Трагедія роду й народу.
- Б. Земля в житті людини.
- В. Розпад родини заради ідеї.
- Г. Революція і народ.

1. II. Автор вірша:

- А. Максим Рильський.
- Б. Олександр Олесь.
- В. Леся Українка.

2. **Визначте вид лірики:**

- А. Пейзажна.
- Б. Інтимна.
- В. Громадянська.

3. **Визначте проблему твору:**

- А. Трагедія країни й народу.
- Б. Роль слова в житті митця і народу.
- В. Важливе значення поетичного слова.

34. **Опираючись на власні міркування та використовуючи словосполучення з тексту, дайте відповідь на питання одним складним реченням.**

Як зміст наведеного уривка характеризує головну героїню твору?

35. **Дайте характеристику героя. Підтвердіть ваші міркування цитатами з тексту.***

36. **Визначте тему та ідею прочитаного твору.***

37. *Продовжте речення, висловивши своє розуміння твору.**

1. У цьому творі _____
_____
2. Думаю, що _____
_____
3. Автор _____
_____
4. Слово _____
_____
5. Мені сподобалося _____
_____

38. *Чи згодні Ви з тим, що «Тому роду не буде переводу, в котрому браття милують згону»? Висловте ваші міркування трьома складними реченнями.*

39. *Прокоментуйте Ваше ставлення до зображеного в прочитаному тексті трьома (п'ятьма) складними реченнями.*

40. *Напишіть оголошення / заяву / розписку, опираючись на наступну інформацію.***

41. *Напишіть есе на задану тему (5-7 речень).*

5. Зразки тестів.
Зразки схем оцінювання
(схеми оцінювання відповідають зразкам тестів)

Приклади тестів дають можливість будь-якому кандидату для участі в національному іспиті з бакалавріату та широкій громадськості отримати уявлення про структуру тесту, кількість завдань / пунктів (балів), форму та рівень складності завдань. Схема оцінювання / шкала корекції дає уявлення про вимоги до повноти та правильності викладу, детальності відповіді і забезпечує уніфікацію перевірки та оцінювання на національному рівні.

Приклади тестів надаються всім зацікавленим сторонам, щоб полегшити підготовку кандидатів до національного іспиту на ступінь бакалавра. Вправління у виконанні запропонованих зразків тестів сприятиме хорошому розумінню їх структури, кількості, характеру, форми і рівня складності завдань та кількості пунктів (балів) щодо кожного завдання.

Водночас запропонована схема оцінювання / шкала корекції сприятиме оцінці / самооцінці рівня підготовки кандидатів до національного іспиту бакалавра.

Зразок тесту
з української мови і літератури
національного іспиту на ступінь бакалавра
(гуманітарний профіль)

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання.

В деяких днях, коли небо прибилося у синявий шовк, а сонце розходилося самим блискучим золотом, коли тепло все переймало і **ро(з/с)пирало**¹, добувалося неначе силоміць із землі наверх, — **ж(и/е)лося**² прегарно! Такі дні були милі для Івоніки. Тоді він сам до себе усміхався та приязно розглядався. Переживав сам стан землі й був **(із/з)**³ нею одним. Знав все, що було любо і **збі(ж/жж)ю**⁴, і всьому, що піднімалося з неї, особливо ж по дощі. Неначе чув і бачив, як земля з задоволенням розходилась, розкошувала, як її соки **ві(д/т)свіжувались**⁵ і як вона, насичена, віддихала **ва(ж/ш)кими**⁶ пахощами. В тім її віддиху так і купалося все над нею! Те знали і бджоли його – вони були розумні і проворні, і ані одна **(не)лишилася**⁷ в такій порі в улію, хіба котра мусила. Вилітали поспішно, літали сквапливо, лукувато від одної квітки до другої всуміш, схилились **чим(раз)**⁸ нижче над землею і бриніли всі враз так вдоволено й важко, що їх бренькіт, **зі(лл/л)явшись**⁹ в одну струю, становив одностайну, одначе несказанно гармонійну, сонливу музику, що в тиші заносилася далеко-далеко... Ниви з конюшиною простиралися ген-ген, приманювали кожного до себе, а їхні білі й рожеві цвіти, всуміш зі свіжою **зеле(нн/нь)ю**¹⁰, дрібним барвним усміхом своїм до ясного сонця клонилися до легкого півсну, уколисувані одностайним, ніжним бренькотом бджіл.

Гарна була земля.

У своїх барвах жива й свіжа, шкода лиш, що не говорила. Івоніка любив її. Він знав її в кожній порі року і в різних її настроях, мов себе самого. Вона пригадувала чоловіка і жадала жертви. Як була люта, боявся її більше, як почорнілого неба, що віщує тучу. А бувала люта, коли надармо ожидала дощу, що мав її скропити, коли тижнями надармо тужила за холодними ситими краплями води, і замість води жевріюче проміння сонця випивало її соки. Тоді стягалися її тут і там випуклі сугуби і тріскали з гніву, вона ставала тверда й недоступна і не видавала ніяких плодів. Тому, що на ній зеленіло й росло, відбирала поживу – воно слабло й ув'ядало, блідло й переходило поволі, але певно, в окаменілий стан...

№ з/п	Завдання	Оцінювання	
1.	<p>Обведіть кружечком літеру, що позначає правильну відповідь.</p> <p>1. Назва твору О. Кобилянської, з якого взято уривок: А. «Зачарована Десна». Б. «Вершники». В. «Земля».</p> <p>2. Твір за жанром: А. Філософський роман. Б. Соціально-психологічна повість. В. Історичний роман.</p> <p>3. Визначте основні проблеми твору: А. Проблема братовбивчої громадянської війни. Б. Земля в житті людини. В. Праця та духовні цінності.</p>	L 0 1 L 0 1 L 0 1 L 0 1 2	L 0 1 L 0 1 L 0 1 2
2.	<p>А. Визначте стиль прочитаного тексту. Обведіть кружечком літеру, що позначає правильну відповідь.</p> <p>А. Художній. Б. Публіцистичний. В. Науковий.</p> <p>Б. Підкресліть характерні для художнього стилю поданні нижче слова та сполуки слів.</p> <p>Протокол; ласкаве сонце; на підставі наказу; позитивні емоції; ягоди, як намисто; мати розмову; жевріюче проміння; подвійне громадянство; заява; інтерв'ю; дрібний барвний усміх землі; тренувальна вправа; газетна стаття; синявий шовк неба.</p>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
3.	<p>Запишіть подані словосполучення, замінивши виділені слова синонімами з тексту:</p> <p>а) доброзичливо дивитися – _____;</p> <p>б) земля благоденствувала – _____;</p> <p>в) суцільний бренькіт – _____;</p> <p>г) неймовірно здивований – _____;</p> <p>г) потемніле небо – _____.</p>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
4.	<p>Визначте правильний варіант написання кожного виділеного в тексті слова. Обведіть букву, що позначає правильну відповідь.</p> <p>1. а) з; 1. б) с; 2. а) е; 2. б) и; 3. а) з 3. б) із 4. а) жж 4. б) ж 5. а) т; 5. б) д; 6. а) ж; 6. б) ш; 7. а) разом; 7. б) окремо ; 8. а) окремо; 8. б) разом; 9. а) лл; 9. б) л; 10. а) нн; 10. б) нь;</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5.	Визначте тропи, які вжито в уривку. Вкажіть стрілочкою правильну відповідь. А. Нива тужила за краплями дощу порівняння Б. Сонлива музика уособлення В. Знав землю, мов самого себе метафора Г. Сонце розходилося золотом епітет	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
6.	Складіть і запишіть два речення, в яких слово розквітають вживалося б у прямому і переносному значенні. 1. _____ _____ 2. _____ _____	L 0 1 2 L 0 1	L 0 1 2 L 0 1
7.	Визначте, які з поданих сполук слів є словосполученнями. Випишіть їх. Почорніле небо; вони були розумні і проворні; тут і там; вилітати поспішно; її настрої; для Івоніки та Марії. _____ _____ _____	L 0 2 3	L 0 2 3
8.	Відновіть текст вірша, вставивши на місці крапок пропущені літери. Не дай мені впасти, о земле, так рано На поле пш...ниче в росу крапель-сліз, А дай по стежині безмежного лан... Спокійно, не гнувш...сь, пройти на весь зріст. Дай іскру душі, яка живить наснаг... І поїть натхнен...ям щомиті мене. Тобою, о світе, тамую я спрагу, Черпаю все краще, природне, земн.... Якщо ж доведет...я зненацька упасти На тебе, повиту п...янким чебрец..., Зроби так, благаю, щоб я ро...пластався Не зором у небо – до тебе лицем. <i>(В. Геращенко)</i>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
9.	Відредагуйте речення, запишіть їх. А. Найбільш цікавішою для мене є творчість О. Кобилянської. _____ _____ _____ Б. Познайомившись на уроках літератури з творчістю О. Кобилянської, мені доручили написати реферат за поданою темою. _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
10.	Вставте у тексті пропущені розділові знаки. Аналізуючи осмислюючи життєвий і творчий шлях Ольги Кобилянської ведучи мову про значимість цієї видатної особистості для її сучасників та й для нас нині суцільно доречно і таки необхідно скористатися словами самої письменниці з автобіографії Одна праця, одне перо, ба власне моє я зробило мене тим, чим я є – робітницею свого народу. У тій самій автобіографії занотувала мовби сповідалася: “Я писала, коли любила, писала, коли терпіла, писала, коли не находила вдоволення знадвору бажань своїх особистих, коли бачила кривду заподіяну так людям як звірятам, цвітам і птахам, писала, коли переймалася великими ідеями про визволення	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8

	жінки,... ідеєю патріотизму, який зміцняла в мене Леся Українка”. (За Ф. Погребняком)	9 10	9 10
11.	Визначте, які з наведених сталих виразів відповідають проблематиці зазначеного твору. А. А ну вставай, чоловіче, третій півень кукуріче. Б. Хто дбає, той і має. В. Добре ім'я – найкраще багатство. Г. Далеко йде добра слава, а погана ще даліше. Г. Доброта без розуму пуста.	L 0 2 4 6	L 0 2 4 6
12.	Опираючись на власні міркування, дайте відповідь на питання одним складним реченням. Як зміст наведеного уривка характеризує головного героя твору? _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
13.	Як ви можете пояснити вираз із тексту: “ Вона (земля) жадала жертви”. Дайте відповідь двома розгорнутими реченнями. Підтвердіть ваші міркування цитатами з тексту. А. _____ _____ Б. _____ _____ _____	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3
14.	Продовжте речення, висловивши власне розуміння повісті Ольги Кобилянської. 1. У повісті розповідається _____ _____ _____ 2. Герої твору, Івоніка та його дружина Марія _____ _____ _____ 3. На мою думку, старший син Івоніки – Михайло _____ _____ _____ 4. Савка, молодший син Івоніки _____ _____ _____ _____ 5. Повість О. Кобилянської змушує нас замислитися _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 L 0 1 2 3 4 5

15.	<p><i>Однією з проблем, які порушує у творі О. Кобилянська, є проблема сумлінної праці на землі як священний моральний обов'язок, єдиний засіб і виправдання буття селянина. Чи актуальна ця проблема в наш час? Висловіть ваші міркування трьома складними реченнями.</i></p> <p>1. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>2. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>3. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2

Усього: 100 балів

прямому і переносному значенні.	нехай у них обличчя розквітають посмішкою. <i>(Можливі інші варіанти)</i>	за грамотність обох речень.
7. Визначте, які з поданих сполук слів є словосполученнями. Випишіть їх.	Почорніле небо; вилітати поспішно; її настрої.	Усього 3 б. – по 1 б. за кожну правильну відповідь.
8. Відновіть текст вірша, вставивши на місці крапок пропущені літери.	Не дай мені впасти, о земле, так рано На поле пшеничне в росу крапель-сліз, А дай по стежині безмежного лану Спокійно, не гнувшись, пройти на весь зріст. Дай іскру душі, яка живить наснагу І поїть натхненням щомиті мене. Тобою, о світе, тамую я спрагу, Черпаю все краще, природне, земне. Якщо ж доведеться зненацька упасти На тебе, повиту п'янким чебрецем, Зроби так, благаю, щоб я розпластався Не зором у небо – до тебе лицем. <i>(В. Геращенко)</i>	Усього 10 б.: по 1б. за кожну правильну відповідь.
9. Відредагуйте речення, запишіть їх.	А. Найбільш цікавою (Найцікавішою) для мене є творчість О. Кобилянської. Б. Познайомившись на уроках літератури з творчістю О. Кобилянської, я приступив до виконання доручення написати реферат за поданою темою. / Коли я познайомився на уроках літератури з творчістю О. Кобилянської, мені доручили написати реферат за поданою темою.	Усього 4 б. – по 2 б. за кожне правильно відредаговане речення.
10. Вставте у тексті пропущені розділові знаки.	Аналізуючи, осмислюючи життєвий і творчий шлях Ольги Кобилянської, ведучи мову про значимість цієї видатної особистості для її сучасників та й для нас, нині сущих, доречно і таки необхідно скористатися словами самої письменниці з автобіографії: “Одна праця, одне перо, ба власне моє я зробило мене тим, чим я є – робітницею свого народу”. У тій самій автобіографії занотувала, мовби сповідалася: “Я писала, коли любила, писала, коли терпіла, писала, коли не находила вдоволення знадвору бажань своїх особистих, коли бачила кривду, заподіяну так людям, як звірятам, цвітам і птахам, писала, коли переймалася великими ідеями про визволення жінки,... ідеєю	Усього 10 б.: 10 б. – 0 пом.; 9 б. – 1 пом.; 8 б. – 2 пом.; 7 б. – 3 пом.; 6 б. – 4 пом.; 5 б. – 5 пом.; 4 б. – 6 пом.; 3 б. – 7 пом.; 2 б. – 8 пом.; 1 б. – 9 пом.; 0 б. – 10 пом.

	патріотизму, який зміцняла в мене Леся Українка”. <i>(За Ф. Погребняком)</i>	
11. Визначте, які з наведених сталих виразів відповідають проблематиці зазначеного твору.	Б. Хто дбає, той і має. В. Добре ім’я – найкраще багатство. Г. Далеко йде добра слава, а погана ще даліше.	Усього 6 б. – по 2 б. за кожну правильну відповідь.
12. Опираючись на власні міркування, дайте відповідь на питання одним складним реченням. <i>Як зміст наведеного уривка характеризує головного героя твору</i>	У наведеному уривку з повісті О. Кобилянської “Земля” ми бачимо людину, яка безмежно любить землю і віддана їй; Івоніка, тяжко працюючи на землі, глибоко зрісся з нею і розуміє її, як живу істоту: розмовляє з нею, відчуває найтонші зміни в її характері, насолоджується її красою, а це значить, що Івоніка – людина високої внутрішньої естетики. <i>(Можливі інші варіанти)</i>	Усього 3 б. – 2 б. за розгорнуту, правильну відповідь (1б. – за неповну відповідь) + по 1б. – за грамотність.
13. Як ви можете пояснити вираз із тексту: “ Вона (земля) жадала жертви”? Дайте відповідь двома розгорнутими реченнями. Підтвердіть ваші міркування цитатами з тексту.	1. У повісті «Земля» життя Івоніки, як і інших героїв твору, тісно зв’язане з землею: Івоніка тяжко працював на ній, всі свої надії на майбутнє герой покладав на неї, захоплювався її красою і – “боявся її”, бо земля “бувала люта”, коли “проміння сонця випивало її соки”. 2. Земля в таку пору “ставала тверда й недоступна і не могла дати врожаю”, а це значить, що праця людини знівечена, принесена землі в жертву. <i>(Можливі інші варіанти)</i>	Усього 6 б. – по 2 б. за кожне змістовне, правильно побудоване речення, яке розкриває тему (1б. – за неповну відповідь) + по 1 б. – за грамотність.
14. Продовжте речення, висловивши власне розуміння повісті О. Кобилянської.	1. У повісті розповідається про добрих, працьовитих, порядних господарів – Івоніку і Марійку, в родині яких трапився страшний злочин братовбивства. 2. Герої твору, Івоніка та його дружина Марія, – це порядні господарі, які тяжко працюють на своїй землі, шанують її і які сподіваються, що так само шануватимуть землю і їхні сини Михайло і Сава. 3. На мою думку, старший син Івоніки – Михайло – це юнак, який успадкував від батька найкращі якості: любов до праці, до землі, шанобу до людей; саме на Михайла батько покладає всі надії. 4. Савка, молодший син Івоніки, на відміну від Михайла, байдуже ставиться до господарювання, тягнеться до лихих людей, і, аби не втратити землю, без якої щастя з Рахірою неможливе, іде на страшний злочин братовбивства. 5. Повість О. Кобилянської змушує нас замислитися над такими питаннями, як: любов до землі і праці, повага до батьків, вірність у коханні, необхідність жити в гармонії з собою та з іншими, євангельський заповіт «не	Усього 15 б. – 3 б. за кожне речення: по 2 б. за кожну правильну відповідь +1б. за грамотність кожного висловлювання.

	убий». <i>(Можливі інші варіанти)</i>	
15. Однією з проблем, які порушує у творі О. Кобилянська, є проблема сумлінної праці на землі як священний моральний обов'язок, єдиний засіб і виправдання буття селянина. Чи актуальна ця проблема в наш час? Висловіть ваші міркування трьома складними реченнями.	1. Повість «Земля» написана О. Кобилянською у 19 столітті, а одна із проблем, яка порушується у творі, – проблема людини і землі, є злободенною і сьогодні. 2. І сьогодні для хлібороба земля – це, в першу чергу, сумлінна праця на ній, догляд за нею, бо всі свої надії на майбутнє селянин завжди пов'язує з землею. 3. І не дивно, що в українській літературі тема землі посідає провідне місце.	Усього 11 б. – по 2 б. за кожну правильну відповідь + по 1 б. за наявність складного речення. + 2 б. за грамотність всього завдання (2 б. – 0 пом., 1 б. – 1-2 пом., 0 б. – 3 і більше пом.).

Усього – 100 балів

**Зразок тесту
з української мови і літератури
національного іспиту на ступінь бакалавра
(реальний профіль)**

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання

Те, що зробив Григійр Тютюнник, те зроблено. Тут нічого ні віддати, ні додати. Найтонші поцінувачі літератури, **(най)потаємніші**¹ задрісники пройти мимо його спадщини не можуть.

Він з дивовижним умінням поєднував «простоту» життя малої людини з «висотою» життя і способом мислення столичних інтелектуалів. Він частенько нагадував кому треба, що немає так званої «сільс(ь/-)кої»² літератури, як і немає так званої «міської», учительської, слюсарної, **(грубо)прокатної**³... Єдина література, якщо вона є – талановита, і в літературі є одна тема – тема людини, тема людської душі.

Добрий, **(не)покірний**⁴ **чолов(°/ь)яга**⁵ з непокірним чубом, **пр(и/е)трушеним**⁶ іскрами сивини, з гордо **(за)несеною**⁷ головою, стоїть він на березі нашої світлої пам'яті. У нього було високе **вродже(н/нн)е**⁸ чуття слова і сильна рука, принципом якої було творити добро і **справедлив(і/о)сть**⁹.

Чи була література його **дол(е/ьо)ю**.¹⁰ Була. Та нелегкою. До глибини душі знав, що в літературу гратися не можна. Не приміряв до себе нічиїх чужих «одежин» – був рівним від початку до кінця, глибоко усвідомлював те, що робить. Його правоту, його позицію диктувала не самовпевненість, а щось глибше, закладене в ньому історією нашого народу. І з тих позицій, з тих засад його зіпхнути було неможливо – що дратувало деяких обмежених людей. Казав: «Я зі своєї землі ніколи не зміг би повіятися десь поза світами, навіть коли б мені тут нестерпно пекло. Ні-ні, знаю, що поза оцим моїм шматком планети мене нема». Він міг піти в люди і загубитися в селах, і відразу знайшов би спільну мову з трактористами і теслярами. І коли бував він зі мною в нашому селі, то сусіди моєї матері мали особливе задоволення від спілкування з ним. У нього в серці було щось прекрасне від сільського старожила та доброта в ставленні один до одного, яку ми чомусь потроху розгубили. І природно сприймалося те, що він на київських вулицях старшому за себе віком міг сказати «батьку», «мамо» і лагідним голосом пояснював, куди тому пройти.

Мав феноменальну зорову пам'ять. Після вечора, проведеного в товаристві, відтворював словами і відповідними жестами детальний портрет когось із присутніх. Мене вражало, що, передаючи пізніше чийсь фразу, в пам'яті тримав точний вираз очей того, хто говорив, його позу, міміку. Володіючи таким природним артистизмом, часто грав своїх героїв,

перевтілювався в них, перевіряв на людях все, що лягло на папір, чи мало лягти. Особлива радість від зустрічі з ним. Прекрасні, неповторні зустрічі, яких тепер не вистачатиме в житті.

(За П. Засенком)

№ з/п	Завдання	Оцінювання	
		L	L
1.	Спираючись на текст, дайте письмові відповіді на кожне питання одним реченням.	L	L
	А. До якого стилю належить прочитаний текст?	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
	Б. Якою повинна бути література, на думку Григора Тютюнника?	4	4
	_____	5	5
	_____	6	6
	_____	7	7
	_____	8	8
2.	Серед нижче поданих слів і словосполучень визначте характерні для наукового стилю. Підкресліть їх.	L	L
	Абсолютна більшість, сорочечка, шляхом ускладнення, аналіз даних, дослідження, полотняні бесаги.	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
3.	Доберіть до виділених слів синоніми з тексту і запишіть їх через ризику:	L	L
	_____	0	0
	а) найтонші цінувальники – _____.	1	1
	б) особлива насолода – _____.	2	2
	в) потроху втратили – _____.	3	3
	г) ласкавим голосом – _____.	4	4
г) надзвичайна пам'ять – _____.	5	5	
4.	Складіть і запишіть простий план тексту з 4-х пунктів.	L	L
	1. _____	0	0
	2. _____	2	2
	3. _____	4	4
	4. _____	6	6
5.	Визначте правильний варіант написання кожного виділеного в тексті слова. Обведіть букву, що позначає правильну відповідь.	L	L
	1. а) окремо; б) разом;	0	0
	2. а) без ь; б) з ь;	1	1
	3. а) разом; б) окремо;	2	2
	4. а) окремо; б) разом;	3	3
	5. а) апостроф; б) ь;	4	4
		5	5
		6	6

	6. а) е; б) -и; 7) окремо; б) разом; 8. а) нн; б) н; 9. а) і; б) о; 10. а) е . б) бо.	7 8 9 10	7 8 9 10
6.	Установіть за допомогою стрілок відповідність між антонімічними фразеологізмами. А. Золота душа. Ні пари з вуст. Б. Водою не розіллєш. Кам'яне серце. В. Довгий язик. Як кішка з собакою. Г. Як на долоні Темний ліс.	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
7.	Перебудуйте речення з прямою мовою на речення з непрямою мовою. <i>Григір Тютюнник казав: «Я зі своєї землі ніколи не зміг би повіятись десь поза світами, навіть коли б мені тут нестерпно пекло...»</i> _____ _____ _____ Б. <i>«Люди, як правило, бачать світ у діапазоні своїх проблем», – стверджує Ліна Костенко.</i> _____ _____ _____	L 0 1 2 L 0 1 2	L 0 1 2 L 0 1 2
8.	Відновіть текст вірша, додавши відповідні закінчення на місці крапок у кожному слові. Коли крізь розпач випн...ся надії І загуд... на вітрі степов.... , Я тоді твоїм ім'ям раді... І сумую іменем твоїм. Коли грозу... далеч неокра... У передгроззі дикім і нім..., Я твоїм ім'ям благословляю, Проклинаю імен... твоїм. Коли мечами злоба небо крає І круш... твою вроду вікову, Я тоді з твоїм ім'ям вмираю І в твоїм ім.... живу! <i>(Василь Симоненко)</i>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
9.	Відредагуйте речення. А. Часто тріпочучи крильцями, я побачив метелика. _____ _____ Б. Кінь з вершником, поблискуючи шаблею, рушив уперед. _____ _____	L 0 1 2 L 0 1 2	L 0 1 2 L 0 1 2

10.	Запишіть слова, знявши ризик: а) до/пізна – _____; _____; б) до/смаку – _____; _____; в) по/козацькому – _____; _____; г) за/багато – _____; _____; г) з/переляку – _____; _____	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
11.	Доповніть подані частини так, щоб утворилися складні речення відповідного типу. А. Складнопідрядне з підрядною причини. Щасливою може бути лише мудра і працююча людина _____ _____ Б. Безсполучникове складне речення. Митець був близький до простих людей _____ _____	L 0 1 2 L 0 1 2	L 0 1 2 L 0 1 2
12.	Вставте пропущені розділові знаки. Сковорода вважав що філософія є саме життя. «Головна мета життя людського, голова діл людських є дух людини думки серце. Кожен має свою мету в житті; але не кожен – головну мету, себто не кожен піклується про голову життя. Один піклується про череву життя, себто усі свої діла скеровує щоб дати життя череву; інший – очам; інший – волоссю; інший ногам та іншим частинам тіла; інший – одягам та бездушним речам; філософія, або любов до мудрості, скеровує усе коло діл своїх до тієї мети, щоб дати життя духу нашому, благородство серцю світлість думкам, яко голові всього. Коли дух людини веселий, думки спокійні, серце мирне, – то й усе світле щасливе блаженне. Оце є філософія».	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
13.	Виходячи із розуміння вами проблематики прочитаного тексту, сформулюйте дві поради сучасникам. А. _____ _____ _____ Б. _____ _____ _____	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3
14.	Запишіть двома окремими реченнями ваше розуміння цитати Лесі Українки: “Хто нікчемну душу має, то така ж у нього мова”. А. _____ _____ _____ Б. _____ _____ _____	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3

15.	<p>Напишіть оголошення, в якому має бути наступна інформація:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відбудеться розширене засідання членів гуртка «Юні мовознавці»; – тема засідання: «Український правопис. 14 нових правил, які варто запам'ятати»; – відбудеться 24 травня 2022 року; вівторок; – запрошуються учні 10 –12 класів; – час:14.00 год.; – платформа: Google Meet; – посилання буде надіслано класам у групи в Viber; – організатори: актив гуртка. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
5	5		

Усього – 100 б.

**Зразок схеми оцінювання
тесту з української мови та літератури
національного іспиту на ступінь бакалавра
(реальний профіль)**

<i>Тестові завдання</i>	<i>Можливі варіанти відповідей</i>	<i>Схема оцінювання</i>
<p>1. Спираючись на текст, дайте письмові відповіді на кожне питання одним реченням.</p>	<p>А. Текст належить до публіцистичного стилю.</p> <p>Б. На думку Григора Тютюнника, література повинна бути талановитою і в літературі повинна бути одна тема – тема людини, тема людської душі.</p> <p>В. Життєву позицію письменнику диктувала доброта до людини, а ще до цього в серці письменника було щось прекрасне, що єднало його з рідною землею, з якої, за його словами, „ніколи не зміг би повіятись”.</p> <p>Г. Унікальність зорової пам’яті Григора Тютюнника полягала в його природному артистизмі: після вечора, проведеного в товаристві, він відтворював словами і відповідними жестами детальний портрет когось із присутніх, передаючи пізніше точний вираз очей, позу і міміку того, хто говорив.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>8 б. – по 2 б. за кожну правильну відповідь: 1б. за правильну відповідь + 1б. за грамотність.</p>
<p>2. Серед нижче поданих слів і словосполучень визначте характерні для наукового стилю. Підкресліть їх.</p>	<p>Абсолютна більшість, шляхом ускладнення, аналіз даних, дослідження.</p>	<p>4 б. – по 1б. за кожну правильну відповідь</p>
<p>3. Доберіть до виділених слів синоніми з тексту і запишіть їх через риску:</p>	<p>а) найтонші цінувальники – найтонші поцінувачі;</p> <p>б) особлива насолода – особливе задоволення;</p> <p>в) потроху втратили – потроху розгубили;</p> <p>г) ласкавим голосом – лагідним голосом;</p> <p>г) надзвичайна пам’ять – феноменальна пам’ять.</p>	<p>5 б. – по 1б. за кожну правильну відповідь.</p>
<p>4. Складіть і запишіть простий план тексту з 4-х пунктів.</p>	<p>1. Пройти мимо його спадщини не можна.</p> <p>2. Вроджене чуття слова Григора Тютюнника.</p> <p>3. Життєва позиція письменника.</p>	<p>8 б. – по 2 б. за кожну правильну відповідь.</p>

	4. Особлива радість від зустрічі з ним. (Можливі інші варіанти)	
5. Визначте правильний варіант написання кожного виділеного в тексті слова. Обведіть букву, що позначає правильну відповідь.	1. б) разом; 2. б) з ь; 3. а) разом; 4. б) разом; 5. а) апостроф; 6. б) и; 7. б) разом; 8. б) н ; 9. б) і; 10. б) е.	10 б. – по 1б. за кожну правильну відповідь.
6. Установіть за допомогою стрілок відповідність між антонімічними фразеологізмами.	А. Золота душа. → Кам'яне серце. Б. Водою не розіллєш. → Як кішка з собакою. В. Довгий язик. → Ні пари з вуст. Г. Як на долоні . → Темний ліс.	4 б. – по 1 б. за кожну правильну відповідь.
7. Перебудуйте речення з прямою мовою на речення з непрямою мовою.	1. Григiр Тютюнник казав, що він зі своєї землі ніколи не зміг би повіятись десь поза світами, навіть коли б йому тут нестерпно пекло. 2. Ліна Костенко стверджує, що люди, як правило, бачать світ у діапазоні своїх проблем.	Усього 4 б. – по 2б. за кожне речення. 1б. – за правильно побудоване речення + 1 б. за правильно вжитий розділовий знак.
8. Відновіть текст вірша, додавши відповідні закінчення на місці крапок у кожному слові.	Коли крізь розпач випнутья надії І загудуть на вітрі степовім, Я тоді твоїм ім'ям радію І сумую іменем твоїм. Коли грозює далеч неокрая У передгроззі дикім і німім, Я твоїм ім'ям благословляю, Проклинаю іменем твоїм. Коли мечами злоба небо крас І крушить твою вроду вікову, Я тоді з твоїм ім'ям вмираю І в твоєму імені живу! (Василь Симоненко)	Усього – 10 б.: 10 б. – 0 пом.; 9 б. – 1 пом.; 8 б.- 2 пом.; 7 б. – 3 пом.; 6 б. – 4 пом.; 5 б. – 5 пом.; 4 б. – 6 пом.; 3 б. – 7 пом.; 2 б. – 8 пом.; 1 б. – 9 пом.; 0 б. – 10 пом. і більше.
9. Відредагуйте речення.	А. Я побачив метелика, який часто тріпотів крильцями. Б. Вершник на коні, поблискуючи шаблею, рушив уперед.	4 б. – по 2 б. за кожну правильну відповідь: 1б. – за правильно побудоване речення + 1 б. за грамотність.
10. Запишіть слова, знявши ризку.	Допізна, до смаку, по-козацькому, забагато, з переляку.	5 б. – по 1 б. за кожну правильну відповідь.
11. Доповніть подані частини так, щоб утворилися складні	А. Складноірядне з підрядною причини . Щасливою може бути лише мудра і	4 б. – по 2 б. за кожну правильну відповідь: 1б. за правильну

речення відповідного типу.	<p>працьовита людина, бо розумна і наполеглива праця гарантує фізичне і духовне здоров'я, творить добро і приносить задоволення.</p> <p>Б. Безсполучникове складне речення. Митець був близький до простих людей, він знаходив спільну мову з трактористами і теслярами і отримував особливе задоволення від спілкування з ними.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	відповідь + 1 б. за грамотність кожного речення.
12. Вставте пропущені розділові знаки.	<p>Сковорода вважав, що філософія є саме життя. «Головна мета життя людського, голова діл людських є дух людини, думки, серце. Кожен має свою мету в житті; але не кожен – головну мету, себто не кожен піклується про голову життя.</p> <p>Один піклується про череву життя, себто усі свої діла скеровує, щоб дати життя череву; інший – очам; інший – волоссю; інший – ногам та іншим частинам тіла; інший – одягам та бездушним речам; філософія, або любов до мудрості, скеровує усе коло діл своїх до тієї мети, щоб дати життя духу нашому, благородство серцю, світлість думкам, яко голові всього. Коли дух людини веселий, думки спокійні, серце мирне, – то й усе світле, щасливе, блаженне. Оце є філософія».</p>	Усього – 7 б.: 7 б. – 0 пом.; 6 б. – 1 пом.; 5 б. – 2 пом.; 4 б. – 3 пом.; 3 б. – 4 пом.; 2 б. – 5 пом.; 1 б. – 6 пом.; 0 б. – 7 пом. і більше.
13. Виходячи із розуміння вами проблематики прочитаного тексту, сформулюйте дві поради сучасникам.	<p>Дорогі друзі, будьте ввічливими, виявляйте повагу до оточуючих, приходьте на допомогу тим, хто її потребує.</p> <p>Не забувайте, що толерантність – це саме те, чого так не вистачає сьогодні людям: терпіння, розуміння і дружнього ставлення до людей.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	6 б. – по 3 б. за кожную правильну відповідь: 2 б. за правильну відповідь + 1 б. за грамотність.
14. Запишіть двома окремими реченнями ваше розуміння цитати Лесі Українки: “Хто нікчемну душу має, то	<p>А. Я вважаю, що саме мова відображає душу людини, її загальний розвиток, культуру, освіту.</p> <p>Б. Я прагну опанувати вишукану літературну українську мову не тільки</p>	6 б. – по 3 б. за кожную правильну відповідь: 2 б. за правильну відповідь + 1 б. за грамотність.

така ж у нього мова”.	тому, що сьогодні це престижно, а головним чином тому, що вона віддзеркалюватиме мій духовний світ. <i>(Можливі інші варіанти)</i>	
15. Напишіть оголошення, в якому має бути наступна інформація:	<p style="text-align: center;">Оголошення</p> <p>У вівторок, 24 червня 2022 року, о 14 годині відбудеться розширене засідання членів гуртка «Юні мовознавці».</p> <p>Тема засідання: обговорення проблеми: «Український правопис: 14 нових правил, які варто запам’ятати».</p> <p>Запрошуються учні 10-12 класів.</p> <p>Спосіб спілкування – платформа Google Meet.</p> <p>Посилання буде надіслано класам у групи в Viber.</p> <p style="text-align: right;"><i>Актив гуртка.</i></p>	<p>Усього – 15 б.</p> <p>1) 3 б. – за повне дотримання структури оголошення;</p> <p>2 б. – незначні порушення структури;</p> <p>1 б. – частково порушена структура.</p> <p>2) 7 б. – уміння вживати всі необхідні відомості.</p> <p>0 – 7 б – залежно від вживання учнем необхідних відомостей.</p> <p>3) 5 б. – за грамотність:</p> <p>5 б. – 0 пом.</p> <p>4 б. – 1 – 2 пом.</p> <p>3 б. – 3 пом.</p> <p>2 б. – 4 пом.</p> <p>1 б. – 5 пом.</p> <p>0 б. – 6 пом.</p>

Усього – 100 б.